

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a MÁTRAHOLDING Zrt. Szegedi Iroda (6720 Szeged, Kölcsey u. 13.; felszámolóbiztos: Dr. Bényi Tamás) felszámoló által meghatalmazott Dr. Séllei Imre ügyvéd (5000 Szolnok, Arany J. u. 16.) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek -, a Dr. Szabó Miklós ügyvéd (5300 Karcag, Püspökladányi u. 10.) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2009. március 18. napján meghozott 8.G.21.215/2006/37. számú ítélete ellen, az alperes által 38. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét pedig részben, akként változtatja meg, hogy a marasztalás tőkeösszegét bruttó 13 524 169 (Tizenhárommillió-ötszázhuszonnégyezer-egyszázhatvankilenc) Ft-ra, az alperes által a felperesnek fizetendő perköltség összegét pedig bruttó 370 000 (Háromszázhetvenezer) Ft-ra leszállítja;

a felperes által az államnak fizetendő illeték összegét 405 000 (Négyszázötezer) Ft-ra felemeli, az alperest terhelő illeték összegét pedig 495 000 (Négyszázkilencvenötezer) Ft-ra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200 000 (Kettőszázézer) Ft másodfokú perköltséget.

Az állam javára a felperest 81 100 (Nyolcvanegyezer-egyszáz) Ft, az alperest pedig 811 500 (Nyolcszáztizenegezer-ötszáz) Ft fellebbezési eljárási illeték megfizetésére kötelezi, az állami adóhatóság felhívásában megjelölt módon, határidőben és számlaszámra.

Ez ellen az ítélet ellen nincs fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

A másodfokú eljárásban irányadó tényállás szerint az alperes mint megrendelő 2004. szeptember 16-án építési szerződést kötött a felperessel, mint vállalkozóval, amelyben a felperes elvállalta a számú,/1. helyrajzi szám alatti, 2. számú épület kivitelezését az átadott tervdokumentáció szerinti műszaki tartalommal, 35 000 000 Ft + áfa átalánydíjért, 2004. december 10-i teljesítési határidőre. A műszaki tartalmat a szerződés 32. pontjában részletezték, ideértve a megrendelő által biztosítandó anyagokat, szolgáltatásokat is, mely szerint az alperesnek kellett biztosítania - egyebek mellett - valamennyi fémből készült nyílászárót (ajtókat, ablakokat) alapmázolással, és a felperes feladatát képezte a nyílászárók beépítése. A felek megállapodtak abban, hogy az 1. számú részszámlát 2004.

szeptember 30-án jogosult az alperes benyújtani, a 2. számú részszámlát pedig akkor, amikor a készültségi fok a kivitelezés 80%-át eléri.

A szerződés 17. pontjában rögzítették, hogy a többlet- és pótmunkák elvégzése, valamint azok díjazása tárgyában külön szerződésben állapodnak meg, azonban ilyen szerződést a kivitelezés során a felek nem kötöttek. A szerződés 26. pontjában a vállalkozó késedelmes teljesítése esetére kötbért kötöttek ki, melynek napi mértékét a teljes nettó vállalkozói díj egy ezrelékében, maximum annak 10%-ában határozták meg. A szerződés 31. pontja szerint pedig a meghiúsulási kötbérről akként rendelkezett, hogy az azért felelős fél a teljes nettó vállalkozói díj 10%-ának megfelelő összeget köteles meghiúsulás esetén megfizetni.

A szerződés teljesítése során a felperes benyújtotta az 1. számú részszámláját, 13 125 000 Ft összegben, amelyet az alperes 21 nap késedelemmel egyenlített ki, amely időtartamra járó kamat mértéke 158 579 Ft.

A szerződés teljesítése során az alperes építési naplóbejegyzésben rögzítette, hogy a kivitelezés lassan halad, továbbá a peres felek között nézeteltérés alakult ki abban, hogy kinek a feladata a nyílászárók beüvegezése, határidőben történt-e a tetőfedő-lemezek szállítása, illetve megfelelő volt-e a felperes által felvitt vakolat minősége. 2005. január 12-én az alperes bejelentette a felperesnek, hogy a nyílászárók üvegezését saját költségén elvégzi, de annak költségét a vállalkozói díjából levonja, valamint közölte, hogy a kivitelezési késedelem miatt kötbért érvényesít, továbbá kilátásba helyezte a szerződés felmondását is. Az alperes 2005. február 7-én felszólította a felperest a munkavégzés gyorsítására, azzal, hogy amennyiben 2005. március 10-én a felperes nem ajánlja fel a létesítmény műszaki átadás-átvételét, eláll a szerződéstől, és ha a felperes az építési területen lévő anyagokat, szerszámokat nem szállítja el, 2005. március 11-től napi 50 000 Ft tárolási- és őrzési díjat számít fel. A kivitelezői késedelem miatt az alperes 2005. március 10-én a vállalkozási szerződéstől elállt, a felperes ezt követően kivitelezési munkát nem végzett.

Az alperes műszaki ellenőre 2005. január 4-én az építési naplóbejegyzésében rögzítette, hogy a létesítmény a 80%-os készültségi fokot akkor éri el, ha elkészülnek a tetőfedések, az azok alatti és álmennyezeti hőszigetelések a terv szerinti rétegrenddel, valamint a belső vakolatok. A műszaki ellenőr azt is közölte, hogy e munkák elvégzése után a 2. számú részszámla benyújtására a kivitelező jogosult. Ezt a nyilatkozatot az alperes is megerősítette a 2005. január 27. napján keltezett levelében.

A felperes 2005. március 4-én 80%-os szinten készre jelentette a munkát. A műszaki ellenőr megállapította és a 2005. március 7-i levelében közölte a felperessel, hogy a 80%-os készültségi fokhoz el kell még készülnie a teljes belső vakolásnak, ugyanis a teljes simítás még hiányzott. A felperes levonulásakor a 80%-os teljesítéshez szükséges szerkezeti részek mennyiségileg - hozzávetőleg - készen voltak, az álmennyezet hézagolása nélkül a belső vakolás simítása nélkül, amely elmaradó munkák díja nettó 1 200 000 Ft-ot tett ki.

A felperes pótmunkaként a csarnokbeli darupálya tartóoszlopainak alapozását, eggyel több belső ajtó beépítését, egy terv szerint még megmaradó kapunyílás helyének befalazását és bevakolását végezte el, nettó 390 000 Ft értékben. Az alperes a szerződésbeli megállapodáson túl bruttó 254 410 Ft értékű anyagot bocsátott a felperes rendelkezésére, melynek beszerzése a szerződés szerint a felperes feladata lett volna.

A felperes a kereseti kérelmében 24 633 370 Ft tőke és annak 2005. január 1. napjától járó kamatai, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a megkötött szerződés alapján elvállalt, az alperes elállására tekintettel azonban csak részben (67%-os készütség fokig) elvégzett munkái díját az alperes ilyen összegben nem fizette meg számára. Előadta, hogy - tudomása szerint - az alperes az elmaradó munkákra a kivitelezést befejező P.B. vállalkozónak 14 437 500 Ft-ot fizetett ki. Ezért a kikötött vállalkozói díjból levonva ezt az összeget és figyelembe véve az 1. számú részszámlára megkapott 13 125 000 Ft-ot ki nem egyenlített vállalkozói díj címén őt 16 187 500 Ft illeti. Igényt tartott továbbá a szerződés kereteit meghaladó szolgáltatásként nyújtott 8 446 230 Ft összegű pót- és többletmunkái díjára is.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Nem vitatta a vállalkozási szerződés létrejöttét, a vállalkozói díj összegét, valamint elismerte azt is, hogy az 1. részszámla összegét késedelmesen egyenlítette ki, ezért az abból eredő 158 579 Ft kamat megfizetését vállalta. Hivatkozott azonban arra, hogy a felperes a szerződést nem az általa megjelölt 67%-os mértékben teljesítette.

Állítása szerint pótmunkára vonatkozóan a felek között külön megállapodás nem jött létre, így annak díjára a felperes nem tarthat igényt. A kereseti követeléssel szemben ugyanakkor beszámítási kifogást terjesztett elő, amelyben a nyílászárók beüvegezésének költségét, a felperes anyagainak, szerszámainak tárolási díját, a felperes által az építési területen hagyott szemét elszállításának költségét, a felperes rendelkezésére bocsátott építési anyagok ellenértékét, késedelmi és meghiúsulási kötbért, a munkát befejező vállalkozónak kifizetett vállalkozói díjat és kártérítés címén az elmaradt hasznát érvényesítette.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárást követően 37. sorszámon meghozott ítéletével arra kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 11 901 051 Ft-ot + 25% áfa-t és a nettó összeg után 2005. március 11. napjától járó késedelmi kamatot, valamint 959 040 Ft perköltséget, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította, továbbá rendelkezett az államnak járó illetéknek a felek által történő megtérítéséről.

Az elsőfokú bíróság a műszaki ellenőr naplóbejegyzései, a felperes levonulásakor felvett jegyzőkönyv adatai és a beszerzett szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperes az elvállalt munkákat nettó 1 200 000 Ft értékű munka híján 80%-ban teljesítette, ezért számára a szerződésben kikötött díj alapulvételével nettó 26 800 000 Ft vállalkozói díj jár. A pótmunkák ellenértékét az elsőfokú bíróság a szakértő által megállapított nettó 390 000 Ft összegben állapította meg azzal, hogy ezt meghaladó pótmunka-díjazásra nem tarthat igényt.

Az alperes beszámítási kifogásában érvényesített követelések közül nem találta alaposnak a nyílászárók beüvegezésének költségével kapcsolatos igényt, mert - megállapítása szerint - a szerződés alapján az alperes feladata volt az üvegezés elvégzése. Alaptalannak ítélte a tárolási díj megfizetésére irányuló követelést is, mert az alperes nem tudta bizonyítani, hogy tárolta volna a felperes dolgait. Ugyancsak bizonyítatlanság hiánya miatt utasította el az alperesnek a munkát befejező vállalkozó számára kifizetett 18 000 000 Ft + áfa összegű vállalkozói díjra vonatkozó beszámítási igényét, valamint az 53 440 358 Ft elmaradt haszon címen előterjesztett követelését is. Alappal tarthatott viszont igényt - az

elsőfokú bíróság megállapítása szerint - az alperes a személyszállítási költség nettó 194 000 Ft-os, valamint az általa biztosított anyagok értékének nettó 203 528 Ft összegére. Az elsőfokú bíróság a meghiusulási kötbért az alperes igényével egyezően 3 500 000 Ft-ban állapította meg. Nem találta ugyanakkor azzal együtt érvényesíthetőnek a késedelmi kötbér iránti igényt is, ezért az alperesnek ezt a beszámítási igényét elutasította.

Az elsőfokú bíróság a feleket megillető követelések egybeszámításával az elszámolást akként végezte el, hogy a felperes által elvégzett munka nettó 26 800 000 Ft összegéből levonta az alperes által megfizetett 11 550 000 Ft-ot. (Ez azonban helyesen nettó 10 500 000 Ft volt.) A felperes járandóságához hozzászámította az elismert késedelmi kamatot és a pótmunka díját, és az így számított összeget csökkentette az alperest megillető meghiusulási kötbér és az építési törmelék elszállításának, valamint az anyagbiztosításnak a költségeivel, amelynek eredményeként állapította meg, hogy a felperest az alperestől még 11 901 051 Ft + áfa illeti meg. (Az elsőfokú bíróság az ítéletében nettó összegekkel számolt, holott az elismert kamat bruttó összegű és a kötbért, mint átalány-kártérítést sem terheli áfa.)

Az elsőfokú bíróság ítéletében tényként állapította meg, hogy az alperes - a felperes hivatkozásával ellentétben - nem szolgáltatott okot a megjelölt intézkedések elmulasztásával a felperes késedelmére. A beruházás műszaki ellenőre szerint ugyanis a lemezek biztosítása nem hátráltatta a kivitelezést, továbbá az alperes nem tagadta meg a villamos energia szolgáltatását, valamint a vízvételi lehetőséget sem a felperestől, valamint a felperes azt sem tudta bizonyítani, hogy az alperes - egy hétvégén túl - kitiltotta őt a munkaterületről.

Ez ellen az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen a sérelmezett határozat (részben történő) megváltoztatását és a felperes teljes keresetének elutasítását, másodlagosan pedig - az ítélet megalapozatlansága miatt - annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Álláspontja szerint az első fokon eljáró bíróság a tényállást a túlnyomó részében helytállóan állapította meg, a szakértői véleményben foglalt megállapításokat azonban egyoldalúan, az ő észrevételeinek figyelmen kívül hagyásával értékelte és - hibás számítással, illetve hibás következtetés levonásával - vette figyelembe. Sérelmezte annak megállapítását, hogy a felperes mintegy 80%-ban teljesítette a kivitelezést. Megítélése szerint a felperes teljesítése csak 48,6%-os volt, ezért a felperes levonulása után más vállalkozóval 18 000 000 Ft + áfa összegért végeztette el az elmaradt munkákat. Ebből következően a felperes részére még 17 000 000 Ft + áfa vállalkozói díj járna. Kifogásolta, hogy a szakértő nem vette figyelembe az elvégzett munkák mennyiségének meghatározásakor az általa csatolt műszaki leírást és a felperes részéről is elfogadott ún. „állapotrögzítő jegyzőkönyvet”, amely tételesen tartalmazta a felperes részéről el nem végzett munkákat. Kérte figyelembe venni azt is, hogy maga a felperes sem tette 80%-os készültségi fokúnak az általa elvégzett munkák mennyiségét, hiszen a keresetlevelében csak 67%-os készültségnek megfelelő összegű követelést tüntetett fel. A pótmunkával kapcsolatos felperesi igényt továbbra is teljes mértékben megalapozatlannak tartotta. Elfogadta az elsőfokú bíróság által megállapított 11 550 000 Ft + áfa részéről történt megfizetését, a meghiusulási kötbér

beszámítását, valamint azt, hogy a felperesnek jár az általa elismert késedelmi kamat is. Nem értett egyet viszont azzal, hogy az elsőfokú bíróság az üvegezés költségét nem tartotta beszámításra alkalmasnak, továbbá - álláspontja szerint - a késedelmi kötbér is megilleti a meghiúsulási kötbér mellett, az elsőfokú bíróság által ezzel összefüggésben a hivatkozott jogeset ugyanis eltérő tényállás alapján keletkezett és a jelen ügyben nem alkalmazható. Megjegyezte azt is, hogy amíg az alperes szervezeti képviselője megfelelő egészségi állapotban volt, addig a bíróság nem hívta fel a szükséges adatok rendelkezésre bocsátására, utóbb viszont a képviselője a megromlott egészségi állapota miatt már nem tudta a bíróság felhívását teljesíteni. Álláspontja szerint a felperes a jóhiszemű pervittel össze nem egyeztethető módon nem előlegezte a bíróság által megadott határidőn belül a szakértői költséget és - a beteg alperesi ügyvezető helyszíni szemléről való távolmaradása mellett - ez is közrehatott abban, hogy az alperes a bizonyítási kötelezettségének nem tudott megfelelően eleget tenni.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperesnek a másodfokú perköltségében történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg az általa elvégzett munkák mennyiségét, ezért az azok alapjául szolgáló körülmények az alperes részéről a másodfokú eljárásban eredményesen már nem vitathatók. Egyetértett azzal a megállapítással is, hogy a meghiúsulási kötbér mellett az alperes nem kérheti a késedelmi kötbér megállapítását is, amellet, hogy nem is a felperes magatartására visszavezethető okból következett be a teljesítési késedelem. Ezt támasztja alá - álláspontja szerint - az a körülmény is, hogy az alperes a rész-számláját is késedelmesen fizette meg és az anyagokat is határidőn túl biztosította. Megjegyezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét bár tudomásul vette, azonban a meghiúsulási kötbér megállapítását és az általa érvényesített pótmunka díjára vonatkozó elutasító rendelkezést sérelmesnek tartotta.

A felek a másodfokú eljárásban tárgyalás tartását nem kérték. Ezért az ítélet tábla az alperes fellebbezését „A Polgári perrendtartásról” szóló, többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 256/A.§ (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felek nem nyújtottak be fellebbezést az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet részben elutasító része ellen. Ezért az ítéletnek ez a rendelkezése a Pp. 228.§ (3) bekezdése alapján jogerőre emelkedett. Az ítélet tábla pedig az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (3) bekezdésében foglaltak szerint a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta el. Arra irányuló fellebbezési kérelem és ellenkérelem hiányában az ítélet tábla nem érintette a 390 000 Ft nettó összegű pótmunka-díj feletti - a pótmunkával összefüggő - követelést elutasító, az építési törmelék elszállításával, továbbá az alperes által biztosított anyagok értékének beszámításával, valamint az alperes által nem fellebbezett, más vállalkozó részére kifizetett 18 000 000 Ft-tal, illetőleg az elmaradt haszonként érvényesített kártérítési igény beszámításának aaptalanságával összefüggő ítéleti rendelkezést, illetve megállapításokat.

Az alperes fellebbezése csak kisebb részében alapos.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a perben rendelkezésre álló adatok alapján annyiban pontosítja, hogy az alperes az 1. számú részszámla alapján nem 11 550 000 Ft + áfa összeget fizetett meg a felperesnek, hanem csak 10 500 000 Ft + áfa-t. Egyebekben az elsőfokú bíróság a tényállást a felperes keresetének és az alperes beszámítási kifogásának elbírálásához szükséges jelentős tényeket illetően teljes körűen feltárta és helyesen állapította meg. Az ítéltábla túlnyomórészt helytállónak találta az abból levont jogi következtetéseket is és azok indokaival is egyetértett.

A felperes részére járó vállalkozói díjjal összefüggésben az elsőfokú bíróság - az ítéltábla megállapítása szerint - a peres felek (eltérő) előadásainak, az általuk csatolt okiratok tartalmának, valamint a beszerzett szakértői véleménynek az egymással való egybevetése és azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, a Pp. 206.§ (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő értékelése alapján állapította meg, hogy a felperes által a felek vállalkozási szerződése alapján elvégzett munka ellenértéke 26 800 000 Ft nettó összegű díjban volt megállapítható. Ezzel összefüggésben a felperes a fellebbezési ellenkérelmében helytállónan hivatkozott arra, hogy az igazságügyi szakértő a véleménye kialakításakor nemcsak a felek között létrejött vállalkozási szerződésben foglaltakat, hanem a felek levelezéseit, építési napló-bejegyzéseit, az állapottrógróztó jegyzőkönyvet és a helyszíni szemlén szerzett közvetlen tapasztalatait is figyelembe vette és értékelte. Az ítéltábla megállapítása szerint nincs ellentmondás a felperes kereseti kérelmében megjelölt készütségi arány és érvényesített összeg, valamint az ott előadott tényállítások és a szakértői vélemény megállapításai között sem. A felperes ugyanis nem azt a módját választotta az elszámolásnak, mint a felperes, hanem abból indult ki, hogy a kikötött vállalkozói díjat csökkentette azzal az összeggel, amelyet - tudomása szerint - az alperes a munkálatokat befejező vállalkozónak megfizetett. (Ezt az összeget egyébként az alperes utóbb már magasabb összegben jelölte meg, annak megfelelő igazolása nélkül.) A felperes azonban amellett, hogy ezt tekintette kiindulási alapnak, több mint 8 000 000 Ft értékben kívánta elszámolni az alperes terhére az állított pótmunkáit is, amellyel együtt érvényesített követelése a szakértő által a javára még kiegyenlítettlenként megállapított ellenérték összegét meghaladta, azon tehát sem a szakértő, sem a bíróság nem terjeszkedett túl. A felperes követelésének megjelölt jogcíme pedig a bíróságot nem kötötte, csupán a felperes tényállításai, amelyeket az általa elvégzett munkákat illetően előadott.

Mindemellett rámutat az ítéltábla arra is, hogy a kivitelezés idején hatályban volt, „Az építőipari, kivitelezési, valamint a felelős műszaki vezetői tevékenység gyakorlásának részletes szakmai szabályairól és az építési naplóról” szóló 51/2000. (VIII.09.) FVM-GM-KöViM. együttes rendelet 13.§-a alapján alkalmazott 2. számú melléklet III.2. e) pontja szerint fel kell tüntetni az építési naplóban a műszakilag és az elszámolás szempontjából fontos tényeket, a 2. f) pont szerint pedig a munkavégzést gátló körülményeket részletes indokolással. E rendelet 14.§ (4) bekezdése szerint a bejegyzésre jogosult a korábbi bejegyzésekre ellenészrevételt tehet és a bejegyzése tudomásul vételét aláírásával igazolja. Az adott esetben az alperes a műszaki ellenőrnek bejegyzését utóbb vitatta. Ezért őt terhelte (volna) a bizonyítási kötelezettség ate tekintetben, hogy a felperes ténylegesen nem a műszaki ellenőr által leigazolt munkamennyiséget végezte el. Ennek a kötelezettségének azonban az alperes a per során megfelelően nem tudott eleget tenni.

Az ítéletábra is alaptalannak találta az alperesnek az arra történt hivatkozását, hogy az ügyvezetőjének betegsége miatt nem volt képes a bizonyítási kötelezettségének megfelelően eleget tenni. Az alperes gazdálkodó szervezetnél ugyanis a helyettesítést meg kellett (volna) oldani és - amennyiben a szükséges okiratok rendelkezésre álltak - azoknak a bírósághoz, vagy a szakértőhöz történő megküldését az ügyvezető megbetegedése nem akadályozhatta volna a megfelelő munkaszervezés mellett. Az az alperesi hivatkozás sem volt alapos, hogy a bizonyítási kötelezettségének teljesítését az is akadályozta, hogy a bíróság csak a per későbbi szakaszában hívta fel őt a szükséges adatok rendelkezésre bocsátására, mivel a keresetlevél kézbesítése után, az érdemi védekezése előkészítésekor, illetve előterjesztésekor azok összegyűjtése külön felhívás nélkül is indokolt volt.

Az ítéletábra helytállónak találta az elsőfokú bíróságnak a felperes javára megállapított pótmunkával és annak díjával összefüggő döntését is, figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság XXXII. számú Polgári Elvi Döntésében foglaltakra, amely szerint azt kellett vizsgálni, hogy a megkötött szerződés kiterjedt-e a felperes által utóbb elvégzett munkálatokra. A peres felek szerződése a Ptk 402.§ (1) bekezdésében szabályozott építési szerződésnek (is) minősült, így a Ptk. 403.§ (4) bekezdése alapján a vállalkozó köteles volt elvégezni a tervben szereplő, de a költségvetésből hiányzó munkákat, továbbá azokat a műszakilag szükséges munkákat is, amelyek nélkül a létesítmény rendeltetésszerűen nem használható. A szakértői vélemény szerint pedig az adott esetben megállapítható volt, hogy a felperes olyan munkát is elvégzett, amely a terven nem szerepelt, azonban műszakilag szükséges volt. Ezért - attól függetlenül, hogy arra létrejött-e írásbeli, vagy szóbeli szerződés a felek között - a felperest a szakértő által megállapított pótmunka díj megilleti.

Az alperes beszámítási kifogásával összefüggésben az elsőfokú bíróság helyesen, a perbeli szerződésnek a Ptk. 207.§ (1) bekezdése szerinti értelmezésével állapította meg, hogy az ablaküvegek megvásárlása nem volt a felperes feladata, ugyanis az alperes vállalta az ajtók, ablakok biztosítását, a felperes pedig csak azok telepítésére vállalt kötelezettséget, amely nem foglalta magában - külön kikötés nélkül - azok beüvegezését is. A „telepítés” szó ugyanis sem a köznapi nyelvben, sem a vállalkozó cégek szakemberei által használt szaknyelvben nem jelenti, illetőleg nem foglalja magában a beüvegezési munkát is, amely jelentéstartalmat és értelmezést a szakértő véleménye is megerősített.

Tévesen foglalt állást ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor akként határozott, hogy a meghíúsulási kötbér mellett a késedelmi kötbér nem érvényesíthető.

Az irányadó bírósági gyakorlat szerint a kötbér egyes fajtáit (késedelmi, meghíúsulási, minőségi, stb.) a polgári jog nem nevesíti - bár megemlíti -, ezért a szerződéskötéskor a feleknek kell meghatározniuk, hogy mely szerződésszegéseket kívánnak kötbérrel szankcionálni (BH.1988.139.). Az adott esetben a peres felek mind a késedelem, mind a meghíúsulás esetére kikötötték a kötbért. A következőes bírósági gyakorlat szerint pedig a jogosult a szerződésnek a teljesítési póthatáridő lejártá után bekövetkezett meghíúsulása esetén a késedelmi és a meghíúsulási kötbért együtt is érvényesítheti (BH.1991.115.). Alappal hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság által megjelölt BH.1997/180. számú eseti döntés az adott esetben nem alkalmazható. A

hivatkozott döntés lényege szerint ugyanis - abban az ügyben - azért nem járt megghiúsulási kötbér az alpereseknek, mert csak a késedelem esetére kötötték ki a kötbért. A jelen perben tényként állapítható meg, hogy a felperes nem határidőben teljesített. Ezért őt terhelte a bizonyítási kötelezettség arra vonatkozóan, hogy a teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt (Ptk.339.§ (1) bekezdés, Ptk.318.§ (1) bekezdés). A perbeli adatok alapján azonban - helyesen - az elsőfokú bíróság is arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a késedelmét kimenteni nem tudta, mivel az általa megjelölt alperesi magatartások (mulasztások) nem voltak alkalmasak arra, hogy a Ptk.303.§ (3) bekezdése alapján az ő késedelmét kizárják. Ebből következően pedig az alperes igényt tarthat a késedelmi kötbér maximált összegére is, annak ellenére, hogy őt a késedelmét követő megghiúsulás miatt a maximált összegű megghiúsulási kötbérfizetési kötelezettség is terheli.

Mindezeket figyelembe véve a peres felek között - a helyesbített tényállás szerint - az elszámolás a következőképpen alakul:

A felperest a tevékenységéért megilleti 26 800 000 Ft + áfa, tehát bruttó 33 500 000 Ft, valamint a pótmunka 487 500 Ft-os bruttó összege, valamint a 158 579 Ft tőkésített késedelmi kamat, összesen tehát bruttó 34 146 079 Ft.

Az alperes megfizetett a felperesnek 13 125 000 Ft bruttó összeget (szemben az elsőfokú bíróság által megállapított bruttó 14 437 500 Ft-tal). Az alperes beszámíthatja a tartozásába az elsőfokú bíróság által megítélt (és a felperes által már nem vitatott) 3 500 000 Ft összegű megghiúsulási kötbért, az általa biztosított anyagok 254 410 Ft-os ellenértékét, 242 500 Ft-ot az építési törmelék elszállításával kapcsolatos költségként, valamint a másodfokú bíróság által alaposnak talált 3 500 000 Ft késedelmi kötbért. Összesen tehát 20 621 910 Ft-tal csökkenthető az alperes 34 146 079 Ft összegű tartozása. A két összeg egybeszámításával pedig a felperes járandósága 13 524 169 Ft-ban állapítható meg.

(Az ítélet tábla mindezek mellett észlelte azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően végezte el a döntése számszaki levezetését sem, amikor a nettó összegből vonta le a felperesnek járó kamat bruttó összegét, valamint a megghiúsulási kötbért.

Ez volt az oka annak, hogy - az ítélet tábla az alperes fellebbezését ugyan 3 500 000 Ft tekintetében találta alaposnak - a marasztalás összegét azonban mégsem ezzel az összeggel csökkentette.)

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a marasztalás tőkeösszegét 13 524 169 Ft-ra leszállította, érintetlenül hagyva az elsőfokú bíróság ítéletének a kamatfizetési kötelezettség időtartamára és a kamat mértékére, valamint a kamatozó követelés összegére vonatkozó - a felperes által nem fellebbezett - rendelkezést.

A másodfokú bíróság a megváltozott pernyertességi-pervesztességi arányoknak megfelelően (a felperes 55%-ban lett pernyertes) módosította az alperes által fizetendő perköltség összegét, amelynek meghatározásakor figyelembe vette az alperes 45%-os pernyertességi arányára eső ügyvédi munkadíjat is. Ekként számolva a felperest a tiszta pernyertességére járó 150 900 Ft ügyvédi munkadíj és az általa előlegezett szakértői díjból 219 100 Ft, összesen tehát 370 000 Ft elsőfokú perköltség illeti meg.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 900 000 Ft kereseti illeték megtérítésére való kötelezést az ítéltábla ugyancsak a felek pernyertességi-pervesztességi arányának megfelelően módosította.

Az ítéltábla a felek másodfokú perköltségéről a Pp. 81.§ (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően határozott és a túlnyomó részben eredménytelenül fellebbező alperest kötelezte a felperes ügyvédi munkadíjból eredő perköltsége arányos részének a megtérítésére, amelynek meghatározásakor figyelemmel volt „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, módosított 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdéseiben, valamint a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra, amikor azt a másodfokú eljárásban kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló összegben állapította meg.

A másodfokú bíróság az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetékről „Az illetékekről” szóló, többször módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74.§ (3) bekezdésének utaló szabálya alapján alkalmazandó, „A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban” tárgyú 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése, a 15.§ (1) és (3) bekezdései, valamint a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján döntött, a felek másodfokú eljárásbeli pernyertességi-pervesztességi arányának megfelelően.

Debrecen, 2010. április 27.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Drexlerné Dr. Karcub Edit sk. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-